

SEKTORSKA ANALIZA

za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava
za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija
iz Budžeta Crne Gore u 2021. godini

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioriternih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekućoj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstava nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritne za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioritna.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO

1.1. Navesti u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☐ razvoj civilnog društva i volonterizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj

zaštita lica sa invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj
☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ Nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☐ Umjetnost	☐ rodna ravnopravnost
X zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava	☐ Kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
☐ vladavina prava	☐ tehnička kultura	☐ borba protiv bolesti zavisnosti
☐ druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje): _____		

2. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RIJEŠITI U 2021.GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

2.1. Navesti prioritetne probleme u oblasti(ma) iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija. Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno rješenja, navodeći izvor u kojem su takvi podaci dostupni. Pokazatelji mogu biti informacije iz uporednih analiza, izvještaja, rezultata istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:

Strategija manjinske politike, saglasno članu 7 Zakona o manjinskim pravima i slobodama, predstavlja strateški dokument kojim Vlada definiše mjere za sprovođenje ovog Zakona i unaprijeđivanja i zaštitu prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovu punu integraciju u crnogorsko društvo, uz očuvanje etničkih, jezičkih i kulturoloških specifičnosti.

Jačanje postojećih institucija i dosljedna implementacija zakonodavnog okvira čime će se u praksi omogućiti dalje unapređenje statusa manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u crnogorskom društvu.

Prvenstveno riječ je o oblastima zaštite kulturnog identiteta, obrazovanju, informisanju, promovisanju jezičke različitosti, tradicije, običaja i drugih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, dok je djelotvorno učešće manjina u javnom i političkom životu jedna od osnovnih intencija u međunarodnim standardima, a koje je prepoznato i kroz domaće zakonodavstvo i praksu. Vizija Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava jeste izgradnja Crne Gore kao interkulturalne države, odnosno da pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica budu u potpunosti integrisani u crnogorsko društvo.

Prioritetni problemi iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija a predviđeni su Strategijom manjinske politike;

Način doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema:

Istraživanja o demografskim, ekonomskim, pravnim, socijalnim, kulturnim i drugim aspektima koji determinišu položaj manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori.

Upoznavanje celokupne javnosti u Crnoj Gori sa pravima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica

Kontinuirano sprovoditi istraživanje, na osnovu kojeg se prate promjene u stavovima građana po pitanju diskriminacije prema pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica

Razviti svijest o važnosti očuvanja i unapredjenja kulture, istorije i jezika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori

Uraditi istraživanje o izraženosti diskriminacije prema manjinskim narodima i drugim manjinskim nacionalnim zajednicama u Crnoj Gori.

Mjerenje etničke distance odnosno istraživanje koje daje sliku o interetničkim odnosima

Organizovanje tematskih okruglih stolova/radionica u cilju ukazivanja na ekonomske, pravne, socijalne, kulturne i druge aspekte koji determinišu položaj manjinske populacije.

Ispitivanja javnog mnjenja u pogledu mogućnosti participacije i aktivnog učešća u donošenju odluka koje se direktno tiču manjina na svim nivoima osnažuje participativni proces u kojem manjine imaju odgovarajuću ulogu

Prezentiranje javnosti tradicionalno dobrih međuetničkih, međukonfesionalnih i međukulturalnih odnosa U Crnoj Gori.

U cilju promovisanja, očuvanja i unapređenja prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, poželjno je potpisivanje nznčajnih Memoranduma o saradnji sa organima lokalnih samouprava koji imaju za cilj sprovođenje, kontinuirano praćenje i implementaciju principa afirmativne akcije za pripadnike manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

UPOTREBA JEZIKA I PISMA

Lingvistička slika prema podacima Zavoda za statistiku (MONSTAT) u Crnoj Gori je sledeća: srpskim jezikom govori 265.895 ili 42,88 % stanovnika, crnogorskim jezikom govori 229.251 ili 36,97 % stanovnika, albanskim jezikom govori 32.671 ili 5,27 % stanovnika, bosanskim jezikom govori 33.077 ili 5,33 % stanovnika, romskim jezikom govori 5.169 ili 0,83% stanovnika i hrvatskim jezikom govori 2.791 ili 0,45% stanovnika.

Zakonom o manjinskim pravima i slobodama dato je i pravo na upotrebu svog jezika i pisma. Posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama preciznije se definišu određeni pojmovi, pa se tako „značajan dio” zamjenjuju se riječima: „najmanje 5%”, dakle u jedinicama lokalne samouprave u kojima pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica čine većinu ili 5 % stanovništva, prema rezultatima dva poslednja uzastopna popisa, u službenoj upotrebi je i jezik tih manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Način doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema upotreba jezika i pisma:

Upoznavanje državnih i lokalnih službenika i namještenika sa konceptom upotrebe jezika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Cnoj Gori.

Edukacija državnih i lokalnih službenika o primeni zakonskih normi o pravima na upotrebu maternjeg jezika u Crnoj Gori.

Organizovanje tematskih okruglih stolova/radionica u cilju ukazivanja na pravo korišćenja maternjeg jezika na ličnim dokumentima u Crnoj Gori.

Organizovati kampanje,tribine,okrugle stolove,reklame sa ciljem promocije jezika manjinskih naroda.

Izdavanje brošura o manjinskim jezicima u Crnoj Gori.

Sprovoditi istraživanje upotrebe manjinskih jezika u organima lokalne samouprave i državnim organima.

Unaprediti primjenu prava na upotrebu maternjeg jezika u pravosudnom sistemu.

Indikatori, slobodna upotreba manjinskih jezika, očuvanje i unapređenje stanja manjinskih jezika u Crnoj Gori, broj sprovedenih edukacija/kampanja, broj sprovedenih treninga, broj organizovanih tematskih okruglih stolova/radionica.

OBRAZOVANJE-Sistemske zakone u oblasti obrazovanja uvažili su koncept opšte ustavne garancije o obrazovanju manjina, na nivou opštih ciljeva i principa obrazovanja i pojedinačnih odredbi. Suštinski, sistem je usmjeren na integraciju manjina, uz očuvanje njihovog identiteta.

Učenici manjinskih zajednica imaju pravo za obrazovanje na maternjem jeziku. Akcenat je na nastavnom planu i programu koji uključuje teme iz domena maternjeg jezika i književnosti, istorije, umjetnosti i kulture manjina i druge sadržaje koji promovišu međusobnu toleranciju i suživot.

Promovisanje međusobnog razumijevanja i tolerancije ogleda se u koncipiranju obaveznih i izbornih predmeta. Naime, znanja i vještine u oblasti ljudskih prava i vrijednosti interkulturalizma učenici stiču u okviru obaveznih i izbornih predmeta. Takođe, školama je data obaveza da u okviru otvorenog kurikuluma uključe 20 % nastavnih sadržaja koji će kreirati nastavnici u saradnji sa lokalnom zajednicom što značajno doprinosi ostvarivanju prava na izučavanje lokalnih specifičnosti.

Način doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema:

Upoznavanje sa principima afirmativne akcije prilikom upisa i školovanja predstavnika manjina u obrazovnim ustanovama u Crnoj Gori.

Edukacija učenika, aktivistkinja, prosvjetnih radnika, sa kulturom, tradicijom i jezicima manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Organizovanje kampanja u opštinama gde manjinski narodi čine većinu ili značajan dio stanovništva sa upoznavanjem zakonskih normi o pravima manjinskih naroda u oblasti obrazovanja.

Kampanje za širu javnost u cilju ukazivanja na implementiranje zakonskih normi koji pospešuju obrazovanje manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Organizovanje tematskih okruglih stolova/radionica u cilju ukazivanja na probleme manjinskih naroda u Crnoj Gori. Informisanje/edukacije/treninzi o zakonskim mjerama za poboljšanje i realizaciju prava manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Antidiskriminacija u oblasti vaspitanja, obrazovanja i stručnog osposobljavanja .

Izdavanje brošura koja afirmišu obrazovanje pripadnika manjinskih naroda na Univerzitetima u Crnoj Gori.

Promovisati izdanja u oblasti obrazovanja koja doprinose međukulturnoj raznolikosti i razumjevanju.

Organizovati promociju zastupljenosti obaveznih nastavnih-programskih sadržaja u obrazovnom sistemu Crne Gore iz oblasti kulture i istorije manjina u opštinama gdje manjine čine većinsko ili značajan deo stanovništva.

Organizovati radionice o borbi protiv predrasuda i stereotipa smanjenju etničkog distanciranja među učenicima u školama.

Promovisati i održati radionice o jednakosti i toleranciji među učenicima u školi.

Indikator: broj sprovedenih edukacija/kampanja/istraživanja; broj sprovedenih treninga, broj organizovanih tematskih okruglih stolova/radionica, broj i tiraž objavljenih brošura.

KULTURA (TRADICIJA)

Zakonom o kulturi utvrđen je model ostvarivanja kulture na principima slobode stvaralaštva i poštovanja prava na kulturu, uz ravnopravno očuvanje svih kulturnih identiteta i poštovanje kulturne različitosti.

Način doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema Kultura(Tradicija):

Promovisanje kulturnih dobara manjinskih naroda.

Organizovanje manifestacija kulture manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Izdavanje brošura kulture manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Organizovanje manifestacija koje pospešuju unapređenje i očuvanje kulturnog nasleđa manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Podsticanje interkulturalnoj razmjeni i bogatstvo različitosti.

Uraditi istraživanje o poznavanju kulture manjina u gradovima gdje manjinski narodi su manje zastupljeni.

Organizovanje aktivnosti o podizanju svijesti o međukulturnom dijalogu u Crnoj Gori.

Promovisanje interkulturalnosti u Crnoj Gori.

Organizovati i promovisati kulturne stvaraoce koji su pripadnici manjinskih naroda.

Obelježavanje značajnih datuma manjina u sferi kulture.

Razvijati svijet o međukulturnom razumjevanju.

Promovisati kulturno blago manjina kao nasleđe multikulturalnosti Crne Gore.

Obogatiti bibliotečke fondove i bibliotečke aktivnosti sa sadržajima koji pospešuju upoznavanje kulture i tradicije manjinskih naroda u Crnoj Gori.

INFORMISANJE - za potrebe pojedinih javnih radio-difuznih servisa RTCG može osnivati regionalne radio i televizijske studije s posebnom obavezom proizvodnje i emitovanja regionalnih programa i programa na jezicima manjina, finansijski i tehnički ojačati održivost medija koji imaju program i sadržaje na jeziku manjina, obogatiti sadržaje javnih emitera vezano za kulturu, identitet i sadržaje na manjinskim jezicima.

U okviru informisanja pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica putem štampanih medija u Crnoj Gori najveći broj se izdaje na albanskom, hrvatskom, romskom i bosanskom jeziku. Štampani mediji se uglavnom finansiraju iz sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, izuzev nedjeljnika na albanskom jeziku Koha Javore čije izdavanje finansira Skupština Crne Gore, na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 3 stav 2 Zakona o medijima.

Način doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema:

Održavanje tribina ,okruglih stolova, konferencija koje pospešuju informisanje na manjinskim jezicima u Crnoj Gori.

Obuka zaposlenih u Javnom servisu i drugim javnim emiterima za poboljšanje informisanja o manjiskim narodima u Crnoj Gori.

Izdavanje periodičnih štampanih medija koja promovišu interkulturalnost i suživot u Crnoj Gori.

Organizovanje tematskih okruglih stolova/radionica u cilju ukazivanja na probleme inforimsanja manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Kreirati medijski prostor koji doprinosi kvalitetnijim predstavljanju i informisanju javnosti o kulturi i tradiciji manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Jačati kapacitete novinara i urednika i osoblja Internet portala (medija) da na profesionalan način odgovore standardima manjinskih prava.

Obogatiti sadržaje javnih emitera vezano za kulturu,identitet i sadržaje na manjinskim jezicima.

Povećati zastupljenost programskih sadržaja koji se odnose na identitet manjina u medijima.

KOLEKTIVNI NACIONALNI IDENTITET - potpuno normativno uređenje slobodne upotrebe i zaštite nacionalnih simbola u skladu sa ustavom i raspoloživim međunarodnim standardima.

Način doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema:

Organizovati tribine, okrugle stolove, radionice u kojima se promovišu manjinska prava u skladu sa Ustavom Crne Gore, važećim zakonodavstvom i međunarodnim potpisanim dokumentima.

POLITIČKA PARTICIPACIJA I ZASTUPLJENOST U ORGANIMA VLASTI

Učešće ili zastupljenost pripadnika manjina u političkom i javnom životu Crne Gore ima uporište u postojećem zakonodavstvu. Ustav Crne Gore u članu 79, tačka 9 i 10 jemči pravo na autentičnu zastupljenost pripadnika manjina u Skupštini Crne Gore i

skupštinama jedinica lokalne samouprave u kojima čine znatan dio stanovništva, shodno principu afirmativne akcije, kao i pravo na srazmjernu zastupljenost u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave.

Između ostalih posebnih - manjinskih prava Ustavom se jemči i pravo na autentičnu zastupljenost u Skupštini Crne Gore i skupštinama jedinica lokalne samouprave u kojima čine značajan dio stanovništva, shodno principu afirmativne akcije.

Način doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema:

Organizovati kampanje, tribine o pravima zastupljenosti manjinskih naroda u političkom i javnom životu Crne Gore.

Edukovati predstavnike manjinskih naroda o značaju političke participacije, organizovati obuke o političkoj participaciji.

Pravno regulisanje izbornog zakonodavstva u cilju primjene ustavnih odredbi o političkom predstavljanju manjina, na osnovu principa afirmativne akcije.

Upoznavanje javnosti sa Zakonom o izboru odbornika i poslanika, posebno u opštinama gde manjine čine veći ili značajan deo stanovništva.

Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problem	Izvor(i) podataka
1. Ustav Crne Gore („Službeni list Crne Gore“ br. 001/07 i br. 038/13) 2. Strategija manjinske politike , 2019-2023 Politika Vlade Crne Gore u oblasti poštovanja i zaštite prava manjina 3.Zakon o manjinskim pravima i slobodama ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 031/06 od 12.05.2006, 051/06 od 04.08.2006, 038/07 od 22.06.2007, "Službeni list Crne Gore", br. 002/11 od 12.01.2011, 008/11 od 04.02.2011, 031/17 od 12.05.2017) 4 Zakon o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola("Službeni list Crne Gore", br. 003/20 od 23.01.2020)	1. Ustav Crne Gore http://www.skupstina.me/index.php/me/ustav-crne-gore 2. http://www.mmp.gov.me/biblioteka/strategije 3. http://www.mmp.gov.me/biblioteka/zakoni 4. http://www.mmp.gov.me/biblioteka/zakoni

<p>5. Izvještaji o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u poslednjih 5 godina.</p> <p>6. Informacija o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Javnim službama, organima državne vlasti i lokalnim samoupravama</p> <p>7. Četvrti Izvještaj o sprovođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina;</p> <p>8. Peti Izvještaj Crne Gore o sprovođenju Evropske Povelje o regionalnim i manjinskim jezicima;</p> <p>9. Akcioni plan za pregovaračko poglavlje 23 i privremena mjerila za Pregovaračko poglavlje 23</p>	<p>5. https://mmp.gov.me/biblioteka/izvjestaji</p> <p>7,8-, 9,-10. http://www.eu.mr/mn/23</p>
---	---

2.2. Navesti ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi sa identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
<ol style="list-style-type: none"> 1. STRATEGIJA MANJINSKE POLITIKE 2019-2023 2. Akcioni plan za 2021 i 2022 za sprovođenje Strategije manjinske politike 3. Zakon o manjinskim pravima i slobodama 4. Zakon o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola 5. Akcioni plan za PP 23, „Pravosuđe i temeljna prava, i privremena mjerila za Pregovaračko poglavlje 23 	<ol style="list-style-type: none"> 1. STRATEGIJA MANJINSKE POLITIKE Politika Vlade Crne Gore u oblasti poštovanja i zaštite prava manjina, (izrada sve obuhvatne statističko-analitičke studije o manjinama, Zabrana diskriminacije, Upotreba jezika i pisma, obrazovanje, kultura, informisanje, kolektivni nacionalni identitet, politička participacija, razvojna politika). Poglavlje: Obrazovanje Operativni cilj: Osnaženi kapaciteti nastavnog kadra u obrazovnim ustanovama u funkciji ostvarivanja prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica

Aktivnost:

sprovoditi obuke nastavnika značajnih predmeta iz oblasti ljudskih i manjinskih prava sa ciljem povećavanja senzibilnosti i znanja iz oblasti zaštite manjinskih prava

Analizirati nastavne planove i programe i udžbenike u kontekstu zastupljenosti tema koja su od značaja za manjinske narode i druge manjinske nacionalne zajednice

Poglavlje Kultura i identitet manjina:

Operativni cilj:

Afirmacija kulturnih identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori podržana putem realizovanih mjera i aktivnosti državnih institucija.

Doprinositi očuvanju kulturne baštine manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori, kroz organizovanje tematskih okruglih stolova i edukativnih aktivnosti.

Ostvariti saradnju sa Institucijama u cilju zajedničkog obeležavanja značajnih datuma manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori i promociju multikulturalnosti.

Promovisati pozitivna pravna rješenja iz oblasti jezika i pisma pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Sprovesti javne kampanje u cilju smanjenja etničke distance i jačanje socialne kohezije.

Organizovati kampanje o institucionalnim i zakonodavnim mehanizmima za zaštitu i unapredjenje manjinskih prava i sloboda.

Izraditi publikaciju i/ili pravnu analizu o institucionalnim i zakonodavnim mehanizmima za zaštitu i unapredjenje manjinskih prava i sloboda, na crnogorskom, albanskom, romskom i engleskom jeziku.

	<p>Poglavlje: Politička partipacija manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori</p> <p>Aktivnost:</p> <p>Edukovati pripadnike manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica o značaju političke partipacije.</p> <p>Izrada analiza o ostvarivanju prava i zastupljenost manjina u Crnoj Gori;</p> <p>Sprovođenje kampanje u cilju promocije prava koja proizlaze iz nacionalnog i međunarodnog normativnog okvira o zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica;</p> <p>Implementirati treninge za senzibilisanje zaposlenih u javnoj upravi i pravosudnim organima o manjinskim pravima;</p> <p>Organizovati treninge za jačanje kapaciteta institucija, Ombudsmana, nacionalnih manjinskih savjeta, lokalnih samouprava i NVO koje se bave pravima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, u cilju primjene i monitoring ostvarivanja ljudskih i manjinskih prava.</p>
--	--

2.3. Obrazložiti na koji način nevladine organizacije mogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatljive za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Navesti konkretne mjerljive pokazatelje/indikatore za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjenog.

Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema	Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija	Izvor(i) podataka
Nevladine organizacije su prepoznate u Strategiji za unapređenje kvaliteta života manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori 2019-	<ul style="list-style-type: none"> - Organizovanje 4 okrugla stola , radionica, seminara - Porast informisanosti javnosti 	<p>Istraživanje o nivou diskriminacije ranjivih društvenih grupa u Crnoj Gori</p> <p>STRATEGIJA MANJINSKE POLITIKE</p>

<p>2023 kao veoma bitni partneri sa kojima treba razvijati saradnju, dalje unapređujući dosadašnja iskustva i partnerstva i stavlajući akcenat na aktivan doprinos svih aktera ostvarivanju ravnopravnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u crnogorskom društvu.</p> <p>NVO posjeduju i visok nivo ekspertize i kvalitetne edukatore/specijaliste, te adekvatno obučeno osoblje koje može realizovati konkretne aktivnosti na rješavanju iznijetih problema.</p> <p>Doprinos nevladinih organizacija je vrlo značajan zbog prenošenja znanja i iskustava u oblasti očuvanja i unapređenja prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, kroz organizovanje različitih edukacija, koje će za cilj imati razmjenu znanja i iskustva, iz okruženja u saradnji sa ekspertima, prenošenje znanja i iskustva u vezi primjene koncepta razumnog prilagođavanja, kreiranju kampanja praćenje implementacije mjera iz Strategije i promociju jednakosti, a koje su definisane Akcionim planom za 2020 godinu, realizovanje aktivnosti koje se odnose implementaciju preporuka Komiteta SE o Regionalnim i manjiskim jezicima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Povećan stepen podizanja svijesti javnosti o multikulturalnosti i pravima manjinskih naroda - Djelovanje na unapređenje zakonodavnog okvira za postizanje očuvanja i unapređenja prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica - Mjere i aktivnosti preduzete od strane lokalnih vlasti na implementaciji nacionalne Strategije na lokalnom nivou - Unprijeđen streteški okvir za unapređenje manjinskih prava. - Učestvovanje u radu radnih tijela i radnih grupa za unapređenje prava manjinskih naroda - Veći stepen povjerenja građana u institucije - Sprovedene brojne edukacije različitih ciljnih grupa - Sprovedena istraživanja; <p>Broj realizovanih mjera iz Strategije manjinske politike</p> <p>Broj i vrsta realizovanih kampanja</p> <p>Sprovedeno istraživanje</p> <p>Broj i vrsta sprovedenih edukacija</p> <p>Broj edukovanih učesnika</p> <p>Broj realizovanih aktivnosti sa nevladinim organizacijama,</p> <p>Broj i vrsta realizovanih aktivnosti sa predstavnicima lokalnih samouprava</p>	<p>2019-2023</p> <p>Izveštaji o realizaciji projekata/programa NVO-a koje su nosioci projekata/programa;</p> <p>Izveštaji Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava</p> <p>Izveštaji o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije manjinske politike</p> <p>2019-2023</p> <p>Izveštaji o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica</p> <p>Informacija o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica</p> <p>Izveštaji EK o napretku Crne Gore</p>
--	--	--

<p>Dati ciljevi će biti postignuti kroz realizovanje aktivnosti, posebno kroz partnerstvo nevladinih organizacija i koji za cilj imaju zaštitu, očuvanje, unapređenje i promociju jednakosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori; organizovanje istraživanja i analiza stanja u oblasti unapređenja i očuvanja prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, saradnju sa lokalnom samoupravom u ovoj oblasti, pokretanje i sprovođenje kampanja za podizanje nivoa svijesti o pravima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.</p>	<p>Broj i vrsta realizovanih aktivnosti sa predstavnicima medija</p> <p>Broj distribuiranih informativnih materijala, objavljenih publikacija, emitovanih audio-vizuelnih sadržaja, funkcionalnih IT platformi;</p> <p>Broj realizovanih kulturno-informativnih manifestacija;</p> <p>Broj i vrsta realizovanih događaja (okrugli sto, radionice i dr. događaja , javni skup, javni časovi, edukacije) koji za cilj imaju unapređenje prava manjinskih naroda u različitim oblastima</p>	
--	---	--

3. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

3.1. Navesti ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2021. godini, doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

<p>Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija u 2021. godini</p>	<p>Način na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)</p>
<p>Izrada sve obuhvatne statističko-analitičke studije o manjinskim narodima i drugim manjinskim nacionalnim zajednicama, zabrana diskriminacije, upotreba jezika i pisma, obrazovanje,</p>	<p>Javni konkurs će doprinijeti da se, kroz realizaciju raznovrsnih aktivnosti predloženih projekata nevladinih organizacija, realizuju mjere iz Strategije manjinske politike 2019-2023, Preporuka Komiteta SE o regionalnim i manjinskim jezicima, Akcionog plana za poglavlje 23. (Pravosuđe i temeljna prava).</p>

kultura (tradicija), razvojna i ekonomska politika, informisanje, politička participacija i zastupljenost u organima vlasti.

Izvršiti studiozno istraživanje o demografskim, ekonomskim, pravnim, socijalnim, kulturnim i drugim aspektima koji determinišu položaj manjinske populacije. Studija bi trebala biti koordinisana između resornog ministarstva i ostalih uključenih institucija koji će odrediti Vlada Crne Gore i NVO sektora. Organizovanje kampanja od strane NVO sektora u cilju zabrane diskriminacije prema manjinskim narodima. Povećan stepen nivoa svijesti o važnosti ljudskih i manjinskih prava i eliminacije diskriminacije.

Normativno uređenje upotrebe jezika i pisma, na lokalnom, regionalnom i državnom nivou; ovo uključuje ujednačavanje procesnog i materijalnog zakonodavstva, u skladu sa pomenutim međunarodno-pravnim standardima; upotrebu jezika i pisma od strane manjina u skladu sa relevantnim ustavnim garancijama; u tom kontekstu, obezbijediće se uslovi za izvršavanje ovih zakona, koji podrazumijevaju organizacione, funkcionalne i kontrolne mehanizme, izmjena i uskladjivanje nastavno-naučnih i vaspitno-obrazovnih programa u cilju uključivanja adekvatnih sadržaja iz kulture, tradicije i istorije manjina. Ovo podrazumijeva unošenje ovih sadržaja kao obaveznih u vaspitno-obrazovni proces na svim nivoima.

Očuvanje kulturne baštine, kulturno-istorijskih spomenika, tradicije manjina, obezbijediće se zakonskim i drugim mjerama, kojima treba da prethodi popisivanje i registracija kulturno-spomeničkog blaga, kao cjelokupnog nasljedja države Crne Gore.

Izrada planskih dokumenata, kojima se pospješuje regionalni razvoj i zapošljavanje, posebno, u područjima nastanjenim manjinskom populacijom, posebno u sjevernom dijelu Crne Gore.

	<p>U skladu sa raspoloživim sredstvima nevladinim organizacija, Obezbijediti finansiranje programskih sadržaja posvećenih manjinama, posebno u djelu informisanja ili finansiranja programa koja pospešuju informisanje na jeziku manjina na vizuelnim ili štampanim medijima.</p> <p>Potrebno je ustanoviti sistem kadrovskih evidencija, sa posebnim akcentom na manjinski aspekt kadrovskih evidencija, u skladu sa standardima zaštite podataka o ličnosti, čime se te evidencije stavljaju u funkciju svrhe u koju su ustanovljeni;</p>
--	--

4.JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

4.1.Navesti javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u _____. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti (iz tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
“Afirmacija građanskog društva i promovisanje različitosti “	300.000,00€	

4.2.Navesti ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u _____. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe
<p>Glavni korisnici projekata i programa NVO koji će se finansirati putem predloženog javnog konkursa su:</p> <ul style="list-style-type: none"> -savjeti manjinskih naroda -organi državne uprave, kroz učestvovanje na edukacijama koje će realizovati nvo organizacije , razmjenu znanja i iskustva sa ekspertima koji će biti predavači na edukacijama.

-organi lokalne samouprave, kroz učestvovanje na edukacijama o primjeni antidiskriminacionog zakonodavstva i mehanizmima zaštite, kao i učestvovanje na edukacijama o primjeni Strategije manjinske politike.
 -sudstvo, tužilaštvo, inspekcijски organi, policijski organi.
 -Politički predstavnici iz redova manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica,
 - Gradjanke i gradjani Crne Gore
 - Državni i lokalni službenici i namještenici
 -Javnost Crne Gore

4.3.Navesti očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
Naziv javnog konkursa “AFIRMACIJA GRAĐANSKOG DRUŠTVA I PROMOVISANJE RAZLIČITOSTI “	Očekivani broj projekata: 20 do 25

4.4.Navesti najviši i najniži iznosi finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa:	
“ZAJEDNO DO INTEGRACIJE“	
Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: _____10.000 EURA	Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 15.000 EURA

NAPOMENA: stavom 4 člana 32ž Zakona o NVO, definisano je: *“Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dodijeliti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programa, ne može preći 20% od ukupno opredijeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa.”*

5. KONSULTACIJE SA ZINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

5.1. Navesti na koji način je u skladu sa važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovala u konsultacijama

6. KAPACITETI ZA SPROVOĐENJE JAVNOG KONKURSA

6.1. Navesti broj službenika/ica i spoljnih saradnika koji će biti zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje realizacije finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija (uključujući najmanje jednu terensku posjetu, prilikom koje će se provjeravati izvršavanje ugovornih obaveza, namjensko trošenje sredstava, te postizanje rezultata planiranih javnim konkursom i odobrenim projektom/programom).

Naziv javnog konkursa	Broj službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i	Imena službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija

	programa nevladinih organizacija	
AFIRMACIJA GRAĐANSKOG DRUŠTVA I PROMOVISANJE RAZLIČITOSTI	4 službenika	Službenici zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje financiranih projekata i programa nevladinih organizacija će biti određeni rješenjem o formiranju Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama.

Ovjera ministra:

<hr/> Ime i prezime	M.P.	<hr/> Potpis
---------------------	------	--------------